DEGERFORS KOMMUN
Serviceförvaltningen

Viveka Wernqvist, 0586-483 68
viveka.wernqvist@degerfors.se

Policy
Plan
➔ **Riktlinje**
Handlingsplan
Rutin
Instruktion

Grävanvisningar Degerfors kommun

Dokumenttyp Riktlinje	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumentet gäller Grävanvisningar för arbeten i kommunal allmän platsmark inom Degerfors kommun	Dokumentansvarig Trafikingenjör i Degerfors kommun alt. Gatuingenjör
Revideringar Revideras vid behov eller vid förändringar i lagstiftning, taxa eller tekniska regelverk	
Datum för beslut 2026-04-27	Diarienummer SRN 12–2026/3

Innehåll

1 Syfte och tillämpningsområde ... 3
1.1 Gator, gång- och cykelvägar samt torgytor ... 3
2 Tillståndsplikt, roller och ansvar ... 3
2.1 Arbete utan giltigt grävtillstånd ... 4
2.2 Kommunens ansvar ... 4
2.3 Sökandens och entreprenörens ansvar ... 4
2.4 Taxa och avgifter ... 5
3 Ansökningsprocess och kontroll av förutsättningar ... 6
3.1 Ansökan om grävtillstånd ... 6
3.2 Kontroll av förutsättningar före arbetets start ... 6
3.2.1 Akuta grävningar och informationsskyldighet ... 7
3.3 Övriga tillstånd ... 8
4 Trafikanordningar, TA-plan och trafikpåverkan ... 8
4.1 Trafikanordningsplan (TA-plan) ... 8
4.2 Tung avstängning ... 9
4.3 Tillfällig trafikföreskrift (TTF) ... 9
5 Information till allmänheten ... 9
6 Arbetstider, buller och arbetsmiljö ... 10
7 Miljö, park och skydd av särskilda intressen ... 11
7.1 Arbete i eller nära grönområden, träd och parkmiljö ... 11
7.2 Invasiva främmande arter ... 12
8 Utförande av grävning ... 12
8.1 Utförande av markarbeten – allmänt ... 12
8.1.1 Bärlager och uppbyggnad ... 12
8.1.2 Provisorisk återställning och vinterförhållanden ... 13
8.1.3 Material, beläggning och grönytor ... 13
8.2 Ansvar för arbetsområdet ... 14
8.3 Renhållning och vinterväghållning ... 14
9 Återställning, kontroll och garanti ... 15
9.1 Särskilda överenskommelser vid större projekt ... 15
9.2 Principer för återställning av asfaltsbeläggning ... 15
9.3 Ansvar och utförande ... 15
10 Sanktioner ... 16
11 Kontakt ... 16
12 Referenser ... 17
13 Bilagor ... 18
Bilaga 1 Principskisser för återställning
Bilaga 2 Checklista för grävarbeten på kommunal mark

1 Syfte och tillämpningsområde

Denna grävanvisning gäller för alla arbeten som innebär grävning, schaktning, borrning, tryckning, styrd borrning, spontning eller annan åtgärd som påverkar mark, beläggning eller konstruktion inom kommunal allmän platsmark i Degerfors kommun. Med allmän platsmark avses bland annat gator, vägar, gång- och cykelvägar, torg, parker, grönytor, planteringar och andra ytor där Degerfors kommun är väghållare eller markägare.

Syftet med grävanvisningen är att skapa tydliga och förutsägbara förutsättningar för arbeten på kommunal mark genom att: - säkerställa trafiksäkerhet och god arbetsmiljö, - skydda kommunens anläggningar, beläggningar, vegetation och övrig infrastruktur, - begränsa störningar för boende, trafikanter, näringsidkare och samhällsviktiga funktioner, - säkerställa ett fackmässigt utförande med långsiktig teknisk och ekonomisk hållbarhet, - tydliggöra ansvarsfördelning, roller och kostnadsansvar.

Anvisningen gäller för samtliga aktörer, inklusive kommunala förvaltningar, kommunala bolag, ledningsägare, entreprenörer och privata aktörer.

1.1 Gator, gång- och cykelvägar samt torgytor

Grävarbeten i gator, gång- och cykelvägar samt på torgytor innebär alltid en påverkan på anläggningarnas funktion och livslängd. Varje ingrepp i beläggningen medför en ökad risk för framtida skador såsom sättningar, sprickbildning och försämrad bärighet, vilket i sin tur kan leda till ökade underhållsbehov och kostnader över tid.

För att begränsa dessa effekter och säkerställa att kommunens anläggningar behåller god funktion och hållbarhet är det av stor vikt att grävningsarbeten planeras, utförs och återställs på ett fackmässigt och långsiktigt hållbart sätt.

2 Tillståndsplikt, roller och ansvar

Alla arbeten som omfattas av denna anvisning kräver ett godkänt grävtillstånd från Degerfors kommun innan arbetet påbörjas. Kravet gäller även mindre ingrepp såsom punktgrävningar, provgropar och kortvariga arbeten.

Vid akuta arbeten får arbetet påbörjas utan föregående grävtillstånd. Kommunen ska dock kontaktas snarast möjligt, och fullständig ansökan om grävtillstånd ska lämnas in senast nästkommande arbetsdag.

Med akuta arbeten avses arbeten som omedelbart måste utföras för att avvärja eller begränsa fara för liv, hälsa, miljö eller betydande skada på egendom, exempelvis vid vattenläckor, rasrisk eller avbrott i samhällsviktig infrastruktur.

2.1 Arbete utan giltigt grävtillstånd

Grävningsarbeten som påbörjas utan giltigt och beviljat grävtillstånd betraktas som otillåtna. Sådant arbete kan utgöra egenmäktigt förfarande enligt brottsbalken.

Degerfors kommun har rätt att vidta åtgärder vid otillåtet arbete, vilket kan innefatta arbetstopp, krav på omedelbar återställning, polisanmälan samt krav på ersättning för uppkomna skador och kostnader.

Sökanden ansvarar för samtliga kostnader och konsekvenser som uppkommer till följd av arbete som utförs utan giltigt grävtillstånd.

2.2 Kommunens ansvar

Degerfors kommun är väghållare och ansvarig för allmän platsmark inom kommunen. Handläggning av grävtillstånd, TA-planer, tillfälliga trafikföreskrifter och tillsyn utförs av Serviceförvaltningen på uppdrag av Servicenämnden.

Kommunens ansvar omfattar bland annat att:

- pröva och besluta om ansökningar om grävtillstånd,
- granska och godkänna trafikanordningsplaner samt, vid behov, handlägga tillfälliga trafikföreskrifter,
- samordna planerade arbeten i kommunal mark i syfte att begränsa störningar och onödiga upprepade ingrepp,
- utöva tillsyn och att arbeten utförs i enlighet med beviljat grävtillstånd, godkända handlingar och denna grävanvisning,
- följa upp och kontrollera återställning av kommunal mark,
- vid behov vidta åtgärder vid avvikelser, brister eller otillåtet arbete.

Kommunens ansvar befriar inte sökanden från dennes ansvar enligt denna grävanvisning, gällande lagstiftning eller villkor i beviljat grävtillstånd

2.3 Sökandens och entreprenörens ansvar

Den som ansöker om grävtillstånd (sökanden) har det fulla och odelade ansvaret för arbetet, även när arbetet utförs av entreprenör eller underentreprenör.

Sökandens och gräventreprenörens ansvar omfattar bland annat att:

- ansöka om och inneha giltigt grävtillstånd innan arbetet påbörjas,
- ta reda på vilka fastighetsägare, verksamheter eller andra berörda som påverkas av arbetet och ansvara för att information lämnas,
- upprätta trafikanordningsplan och säkerställa att denna är godkänd innan arbete som påverkar trafik påbörjas,

- ansöka om och bekosta erforderliga tillstånd, exempelvis för upplåtelse av allmän platsmark eller tillstånd från andra myndigheter,
- samråda med kommunen vid arbeten som berör träd, grönytor, parkmark eller annan känslig miljö,
- kontakta samtliga berörda ledningsägare och säkerställa att ledningar är anvisade innan arbetet startar,
- vidta nödvändiga åtgärder för att begränsa störningar för allmänheten, såsom buller, damm, spill eller lukt,
- utföra arbetet så att mark, grundvatten och dagvatten inte förorenas av slam, oljor, kemikalier eller andra miljöpåverkande ämnen,
- hålla arbetsområdet i ett säkert, ordnat och avgränsat skick under hela arbetsperioden,
- ansvara för skador som uppkommer på kommunal egendom, angränsande anläggningar eller tredje man till följd av arbetet,
- under garantitiden åtgärda brister och skador som uppstår på grund av utfört arbete.

Sökanden ansvarar för att arbetet utförs i enlighet med gällande lagstiftning, denna grävanvisning samt villkor som anges i beviljat grävtillstånd.

Särskilda villkor som anges i grävtillståndet gäller alltid före denna grävanvisning. Vid arbete utan giltigt tillstånd eller i strid med tillståndets villkor har kommunen rätt att besluta om arbetstopp, förelägganden och andra nödvändiga åtgärder.

Arbetsmiljöansvar
Arbete i trafikmiljö innebär särskild risk enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om byggnads- och anläggningsarbete (AFS 2023:3). Arbetsmiljöansvar enligt arbetsmiljölagen åvilar alltid byggherre och arbetsgivare och påverkas inte av kommunens prövning av grävtillstånd eller trafikanordningsplan.

2.4 Taxa och avgifter

Tillstånd för grävning på kommunal allmän platsmark är förenat med avgifter enligt Degerfors kommuns gällande taxa.

Taxan reglerar bland annat:
• avgifter för grävtillstånd,
• avgifter för trafikanordningsplaner,
• avgifter vid akuta arbeten,
• tillkommande ersättningar och kostnader vid avvikelser från denna grävanvisning, villkor i grävtillstånd eller godkänd trafikanordningsplan.

Kostnader för återställning av vägkropp, beläggning och andra anläggningar som utförs av kommunen eller av kommunen utsedd entreprenör debiteras

sökanden separat. Debitering sker utifrån de faktiska kostnader som åläggs väghållaren, i enlighet med gällande taxa.

Gällande taxa antas av behörigt politiskt organ och revideras vid behov. Aktuell taxa tillhandahålls via Degerfors kommuns webbplats.

3 Ansökningsprocess och kontroll av förutsättningar

3.1 Ansökan om grävtillstånd

Ansökan om grävtillstånd ska göras via Degerfors kommunens sida Schakt och grävning och vara kommunen tillhanda senast 10 arbetsdagar före planerad byggstart. Vid större eller trafikpåverkande arbeten kan längre handläggningstid krävas.

För arbeten som planeras att utföras eller påbörjas under perioden 15 juni till och med 15 augusti ska ansökan om grävtillstånd ha inkommit till kommunen senast den 5 juni.

Ansökan ska innehålla: - uppgifter om beställare, ledningsägare och utförande entreprenör, - kontaktperson med ansvar under arbetets gång, - adress och karta/situationsplan över arbetsområdet, - beskrivning av arbetets syfte, omfattning och metod, - planerad tidsperiod och eventuell etappindelning, - uppgift om behov av TA-plan och trafikföreskrift, - genomförd ledningsanvisning.

Vid prövning av ansökan beaktar kommunen bland annat påverkan på trafik och framkomlighet, skydd av träd och grönytor, samordning med andra arbeten, närhet till evenemang eller känsliga verksamheter samt föreslagen metod och trafiksäkerhet.

Grävtillstånd beviljas normalt för en begränsad tidsperiod om högst 45 dagar. Undantag från denna tidsbegränsning kan medges om särskilda skäl föreligger och ska i så fall framgå av tillståndsbeslutet.

3.2 Kontroll av förutsättningar före arbetets start

Innan några arbeten, med undantag för akuta grävningar, får påbörjas ska gräventreprenören ha erhållit ett av Degerfors kommun godkänt grävtillstånd. Arbeten får inte påbörjas förrän grävtillståndet har beviljats och villkoren i tillståndet är uppfyllda.

Innan arbetet påbörjas ansvarar sökanden/gräventreprenören för att skaffa sig full kännedom om de förutsättningar som råder på platsen och i dess närhet.

Kontrollen ska minst omfatta:

- inventering av befintliga beläggningar, kantsten, markutrustning, vegetation, träd, byggnader och andra anläggningar,

- kontroll av nivåer, lutningar, dagvattenavrinning och tillgänglighet,
- kontroll av befintliga ledningar och installationer genom ledningsanvisning och samråd med berörda ledningsägare,
- bedömning av behov av särskilda skydds- och säkerhetsåtgärder.

Via ledningskollen.se ska ett ärende startas av sökanden innan arbetet påbörjas. Till ansökan om grävtillstånd ska ledningsanvisning med ärendenummer samt tillhörande kartmaterial bifogas. Svar från samtliga berörda ledningsägare inom arbetsområdet ska ha inhämtats och följas innan grävningsarbetet får påbörjas.

Utöver ledningsanvisning via Ledningskollen ansvarar sökanden för att särskilt samråda med Degerfors kommun avseende kommunala ledningar.

Arbete intill ledningar och kablar ska utföras i enlighet med respektive ledningsägares föreskrifter. Den som söker grävtillstånd ansvarar för att kontakta eventuella andra berörda ledningsägare för att säkerställa säkerhetsavstånd till befintliga ledningar och anläggningar.

VA-ledningarnas placering ska alltid kontrolleras med kommunens VA-enhet innan arbetet påbörjas, då kommunens VA-ledningar inte omfattas av Ledningskollen. Kontakt ska tas via e-post till kommunens VA-verksamhet eller enligt de kontaktuppgifter som kommunen anvisar.

Ledningsanvisningar samt ändringar i ledningslägen som uppkommer till följd av arbetet ska dokumenteras och redovisas i gällande nationella referenssystem, SWEREF 99 15 00 i plan och RH2000 i höjd.

Befintligt skick inom och i anslutning till arbetsområdet ska dokumenteras med foto eller film före arbetets start. Om dokumentation saknas utgår kommunen vid kontroll från att området varit i gott skick.

3.2.1 Akuta grävningar och informationsskyldighet

Vid akuta grävningar får arbete påbörjas utan föregående godkänt grävtillstånd endast i syfte att avvärja fara för liv, hälsa, miljö eller egendom. Kommunen ska då kontaktas snarast möjligt och fullständig ansökan om grävtillstånd ska lämnas in senast nästkommande arbetsdag.

Vid akuta arbeten som medför begränsad framkomlighet eller trafikpåverkan ansvarar utföraren för att erforderlig information lämnas till berörda samhällsaktörer.

Aktuella kontaktuppgifter och närmare anvisningar för informationsskyldighet vid akuta arbeten tillhandahålls via Degerfors kommuns webbplats.

3.3 Övriga tillstånd

Utöver grävtillstånd kan det i vissa fall krävas ytterligare tillstånd för att arbetet ska få genomföras. Det kan exempelvis handla om tillstånd eller samråd med andra myndigheter såsom Polismyndigheten, Länsstyrelsen eller andra kommunala funktioner.

Det åligger sökanden att i god tid ansöka om, inneha samt bekosta samtliga tillstånd som krävs för arbetets genomförande. Detta gäller även eventuella dispenser eller beslut som krävs enligt annan lagstiftning.

Användning av allmän platsmark för exempelvis upplag, byggbodar, containrar, ställningar, maskiner eller liknande är tillståndspliktig enligt ordningslagen och ska ansökas hos Polismyndigheten (Ansökan om upplåtelse av offentlig plats) i god tid innan nyttjandet påbörjas.

Sökanden ska på begäran kunna uppvisa giltiga tillstånd för Degerfors kommun i egenskap av väghållare.

4 Trafikanordningar, TA-plan och trafikpåverkan

4.1 Trafikanordningsplan (TA-plan)

Grävarbeten som utförs på allmän platsmark och som påverkar gång-, cykel- eller biltrafik, eller där arbete sker inom vägområde, får inte genomföras utan en av Degerfors kommun godkänd trafikanordningsplan (TA-plan).

Ansvaret för att upprätta och få trafikanordningsplan godkänd åvilar sökanden eller den som utför arbetet.

Alla avstängningar och all utmärkning ska utföras i enlighet med senaste versionen av Sveriges Kommuners och Regioners (SKR) handbok Arbete på väg samt gällande regelverk. Skyltar, avstängningsmateriel och övrig utrustning för trafikavstängning tillhandahålls inte av kommunen. Vid arbeten i gator med hög trafikbelastning ska arbetet, om möjligt, planeras och genomföras sammanhängande för att minimera trafikstörningar.

Särskild hänsyn ska tas till oskyddade trafikanter. Säkra och tillgängliga passager ska alltid anordnas.

På varje arbetsplats ska det finnas en utsedd person med ansvar för utmärkning och trafikanordningar. Denne ansvarar för att TA-planen efterlevs och att utmärkningen kontrolleras och justeras vid behov.

All personal som arbetar på eller i anslutning till vägarbetsplats ska ha dokumenterad utbildning inom Arbete på väg. Kompetensen ska hållas aktuell genom fortlöpande utbildning, minst vart femte år.

Sökanden ansvarar för att kommunen informeras om när arbetet startar och avslutas samt om eventuella förändringar eller förseningar. Trafikanordningar, vägmärken och vägmarkeringar som flyttas eller tas ned ska hanteras varsamt och återställas till ursprungligt skick.

4.2 Tung avstängning

Vid arbeten där schakt är djupare än **0,5 meter** ska arbetsområdet skyddas med **tung avstängning** som barriär mot körbana samt med grindar eller motsvarande skydd mot gång- och cykeltrafik.

Tung avstängning ska även användas vid uppställning av byggställning eller annan tillfällig konstruktion i direkt anslutning till fordonstrafik.

Val av typ och utförande av tung avstängning ska baseras på aktuell riskbedömning och uppfylla kraven enligt gällande regelverk för Arbete på väg. Lösningen ska redovisas i trafikanordningsplan (TA-plan) och godkännas av kommunen innan arbetet påbörjas.

4.3 Tillfällig trafikföreskrift (TTF)

Tillfällig trafikföreskrift krävs när arbetet medför behov av trafikreglerande åtgärder som inte kan lösas enbart genom trafikanordningsplan (TA-plan). Exempel på åtgärder där tillfällig trafikföreskrift kan krävas är:

- förbud eller påbud, exempelvis förbud mot trafik, stoppförbud eller parkeringsförbud,
- tillfällig hastighetsbegränsning,
- enkelriktning, avstängning eller inskränkning av väg eller körfält,
- andra åtgärder som innebär ändring av gällande trafikregler.

Behovet av tillfällig trafikföreskrift ska identifieras av sökanden i samband med ansökan om grävtillstånd och trafikanordningsplan.

Sökanden ansvarar för att i god tid kontakta Degerfors kommuns trafikingenjör för handläggning av tillfällig trafikföreskrift. Kommunen prövar och beslutar om tillfälliga trafikföreskrifter. Arbeten som kräver tillfällig trafikföreskrift får inte påbörjas innan föreskriften har beslutats och trätt i kraft.

5 Information till allmänheten

Detta kapitel reglerar hur informationsansvaret enligt kapitel 2.3 ska fullgöras i praktiken.

Sökanden ansvarar för att information lämnas till berörda om grävarbeten som kan medföra störningar, begränsad framkomlighet eller annan påverkan.

Informationen ska anpassas efter grävarbetets art, omfattning och påverkan. Information kan lämnas som meddelande på webbplats, skyltar, informationsblad till de direkt berörda, allmänna mötena och så vidare.

Störningens omfattning bestäms av följande faktorer:

- Geografiskt läge – Var ska arbetet utföras?
- Tidpunkt för genomförande – När startar arbetet?

- Omfattning av arbetet – Hur stort arbetet är?
- Byggtid – Hur lång tid ska arbetet pågå?

Vid arbeten som bedöms kunna medföra större störningar kan kommunen ställa krav på att en särskild kommunikationslösning eller kommunikationsplan tas fram.

Fastighetsägare, boende, verksamheter och näringsidkare som berörs av arbetet ska informeras minst 14 dagar innan etablering och byggstart samt hållas underrättade under arbetets genomförande. Informationen ska ges så att berörda ges möjlighet att planera sin vardag och sin verksamhet.

Informationen ska minst omfatta:

- Arbetets art och syfte,
- Beräknad start- och sluttid,
- Hur framkomlighet och tillgänglighet påverkas,
- Kontaktuppgifter till ansvarig entreprenör eller beställare.

Som ett råd kan entreprenören vid planering av information till berörda utgå från arbetets beräknade längd, där antalet arbetsdagar även kan användas som en vägledning för hur lång framförhållning som är lämplig.

Vid punktgrävningar är förhandsinformation i de flesta fall inte nödvändig, under förutsättning att arbetets läge, omfattning, tidpunkt eller byggtid inte medför mer än ringa störningar.

Vid arbeten som varar mer än 72 timmar ska det på arbetsområdet finnas en informationsskylt eller byggskylt som anger vem som ansvarar för grävarbetet samt kontaktuppgifter till ansvarig entreprenör eller beställare. Kommunen kan vid behov ställa krav på att ytterligare information lämnas på platsen.

6 Arbetstider, buller och arbetsmiljö

Arbeten på kommunal allmän platsmark ska planeras och utföras så att störningar för omgivningen minimeras.

I normalfallet ska arbeten utföras vardagar kl. 07.00–19.00. Arbeten utanför dessa tider får endast ske om särskilda skäl föreligger och efter samråd med Degerfors kommun.

Arbete som orsakar störande buller för allmänheten på offentliga platser, exempelvis stenkrossning, pålning eller nitning, får inte utföras utan erforderligt tillstånd från Polismyndigheten i enlighet med Degerfors kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter.

Störande buller ska i möjligaste mån undvikas under nattetid kl. 22.00–06.00. Den som ansvarar för arbetet ska vidta de åtgärder som krävs för att begränsa buller och andra tillfälliga olägenheter för allmänheten.

Vid arbeten i närhet till bostäder, skolor, förskolor, vård- och omsorgsverksamheter eller andra störningskänsliga miljöer ska särskild hänsyn tas. Kommunen kan i sådana fall ställa ytterligare villkor avseende arbetstider eller utförande.

Buller och andra störningar ska begränsas i enlighet med Naturvårdsverkets gällande riktlinjer. Vid behov ska åtgärder vidtas för att minska störningar, exempelvis genom val av arbetsmetod, bullerdämpande utrustning, bullerskärmar eller begränsning av arbetstider.

Gräventreprenören ansvarar för att arbetet bedrivs i enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Personal som arbetar på eller i anslutning till vägarbetsplats ska ha erforderlig utbildning inom Arbete på väg. Riskbedömningar och erforderliga arbetsmiljöplaner ska finnas upprättade.

Degerfors kommun har rätt att stoppa arbetet om allvarliga brister i arbetsmiljö, trafiksäkerhet eller efterlevnad av denna grävanvisning konstateras.

7 Miljö, park och skydd av särskilda intressen

7.1 Arbete i eller nära grönområden, träd och parkmiljö

Vid arbeten i eller i närheten av parker, grönområden, träd eller annan kommunal växtlighet gäller särskilda försiktighetskrav. Träd, buskar och deras rotsystem är känsliga och skador kan medföra långsiktiga konsekvenser samt höga återställnings kostnader.

- Träd och deras rotsystem ska skyddas under hela arbetsperioden.
- Grävning inom ett avstånd om 2 meter från trädstam får inte utföras utan särskilt godkännande från kommunen.
- Inför arbeten i närhet av träd eller annan växtlighet ska kontakt alltid tas med kommunens parkansvarige/trädgårdsmästare för samråd om utförande och skyddsåtgärder.
- Träd, buskar eller annan vegetation får inte användas som stöd, upphängning eller förankring för material, maskiner, skyltar eller trafikanordningar.
- Upplag, maskiner, transporter eller markpackning inom rot zon får inte ske utan särskilt medgivande.
- Eventuella skador på vegetation ska omedelbart rapporteras till kommunen.

Kontakt: **arende-park@degerfors.se**

Vid misstanke om förorenade massor eller vid påträffande av invasiva främmande arter ska arbetet omedelbart avbrytas och kommunen kontaktas.

7.2 Invasiva främmande arter

Vid arbeten på kommunal mark ska särskild uppmärksamhet riktas mot förekomst av invasiva främmande arter.

Vid misstanke om eller vid påträffande av invasiva främmande arter ska arbetet omedelbart avbrytas och Degerfors kommun kontaktas för vidare instruktioner.

- Invasiva främmande arter får inte grävas upp, flyttas, spridas eller hanteras utan kommunens godkännande.
- Massor, växtdelar, jord eller annat material som kan innehålla invasiva arter får inte transporteras från platsen utan särskilda anvisningar.
- Rengöring av maskiner, redskap och fordon kan krävas innan de lämnar arbetsområdet för att förhindra spridning.
- Sökanden och gräventreprenören ansvarar för att gällande lagstiftning och myndighetskrav avseende invasiva främmande arter följs.

8 Utförande av grävning

8.1 Utförande av markarbeten – allmänt

Markarbeten ska utföras fackmässigt i enlighet med senast gällande AMA Anläggning.

Uppgrävda massor som avses återanvändas ska hållas separerade efter materialtyp och fraktion. Återfyllnad med tjälade massor är inte tillåten. Packning ska utföras med lämplig packningsutrustning och med tillräckligt antal överfarter för att uppnå föreskriven bärighet. Lagertjocklek får inte överstiga vad som rekommenderas för vald packningsutrustning.

Om markisolering påträffas ska denna återanvändas vid återfyllning. Skadas isoleringen ansvarar gräventreprenören för att ersätta den med ny isolering med motsvarande funktion och egenskaper.

Installationer och anläggningsdelar ska skyddas under arbetet. Om demontering krävs ansvarar gräventreprenören för demontering och återmontering. Kommunen ska informeras innan demontering sker.

8.1.1 Bärlager och uppbyggnad

Avslutande lager av obundet material ska alltid utföras med nytt obundet bärlager 0–32. Efter justering inför asfaltering ska kvarvarande tjocklek av obundet bärlager vara minst 100 mm, exklusive asfalttjocklek.

8.1.2 Provisorisk återställning och vinterförhållanden

Om grävarbeten inte kan slutföras så att slutlig asfaltering kan utföras före vinterperioden ska schakten återställas provisoriskt på ett trafiksäkert och hållbart sätt.

Grävningar som utförs i trafikerade ytor under perioden 1 november till och med 31 mars ska efter avslutat arbete förses med provisorisk beläggning, exempelvis asfaltkross eller motsvarande, i syfte att upprätthålla trafiksäkerhet och framkomlighet.

Den provisoriska återställningen ska utföras så att ytan ligger i nivå med omgivande beläggning och inte ger upphov till ojämnheter, sättningar eller andra trafiksäkerhetsrisker.

Gräventreprenören ansvarar för tillsyn och löpande underhåll av provisoriska lagningar under vinterperioden.

Efter samråd med Degerfors kommun kan överenskommelse träffas om att kommunens gata-/driftorganisation övertar det löpande underhållet av provisoriska lagningar under vinterperioden.

En sådan överenskommelse ska vara skriftlig och innebär inte att ansvaret för återställningen övergår till kommunen. Kostnader för kommunens åtgärder ska i dessa fall fullt ut bekostas av sökanden eller gräventreprenören.

8.1.3 Material, beläggning och grönytor

Befintligt material såsom granitkantsten, gatsten, marksten och plattor ska tas upp varsamt, förvaras så att skador undviks och återanvändas vid återställning. Materialet ska i första hand förvaras på lastpallar inom arbetsområdet. Om detta inte är möjligt ska kontakt tas med Serviceförvaltningen för överenskommelse om alternativ förvaring.

Slutlig återställning av beläggning och stenmaterial utförs normalt av Degerfors kommun genom av kommunen anlitad entreprenör. Om sökanden och kommunen kommer överens om annan lösning kan återställning utföras av sökanden eller dennes entreprenör.

Grönytor ska återställas till befintligt skick. Återställning ska utföras med växtbädd och ytskikt i enlighet med befintlig utformning och tillämpliga krav enligt AMA Anläggning.

För gräsytor ska växtbäddens tjocklek vara minst 200 mm, om inte annat följer av befintlig uppbyggnad.

Planteringar som tagits bort i samband med arbetet ska återställas. Växter som inte kan återplanteras ska ersättas med nya.

Gräventreprenören ansvarar för återställning och etablering tills godkänt resultat uppnåtts.

För att undvika onödiga förseningar kan kommunens parkansvarig/trädgårdsmästare, efter utförd återställning, lämna ett preliminärt

godkännande av utförandet innan full etablering skett. Ett sådant godkännande befriar dock inte gräventreprenören från ansvar för att växtligheten etableras enligt kraven.

8.2 Ansvar för arbetsområdet

Gräventreprenören ansvarar för att arbetsområdet hålls avgränsat, ordnat och säkert under hela arbetsperioden. Arbetsmiljön ska vara säker för personer som arbetar på platsen samt för allmänheten som vistas i eller passerar området.

Arbete får inte bedrivas utanför fastställt arbetsområde och material, maskiner och upplag ska rymmas inom detta område.

Sökanden eller dennes entreprenör får inte lämna schakt öppen så att fastighetsägare eller verksamheter hindras från att ta sig till eller från sin fastighet.

Om schakt tillfälligt måste lämnas öppen ska provisoriska anordningar, såsom körplåt eller likvärdig lösning, anordnas för att säkerställa tillgänglighet.

Om allmän platsmark utanför vägområdet, såsom grönytor eller parkeringar, behöver tas i anspråk ska detta godkännas av kommunen eller berörd markägare innan nyttjande sker.

Eventuella skador på vegetation såsom träd, buskar eller planteringar ska ersättas. Mindre växter och buskar ska ersättas med nya.

Gräventreprenören ansvarar för schakt, provisorisk återställning och skötsel av arbetsområdet fram till dess att kommunen övertar ansvaret.

Kommunens övertagande av ansvar sker i enlighet med bestämmelserna i kapitel 9.3, efter godkänd färdiganmälan och i enlighet med där angivna tidsfrister och villkor.

Kommunen har inget ansvar för arbetsområdet eller provisoriska återställningar under pågående arbete eller innan ansvar övertagits enligt stycket ovan.

8.3 Renhållning och vinterväghållning

Gräventreprenören ansvarar för den renhållning och den vinterväghållning som krävs inom och i anslutning till arbetsområdet under hela arbetsperioden.

Det åligger den som utför grävningsarbetet att tillse att arbetsområdet samt angränsande ytor hålls rena från spill, exempelvis grus, jord, lera, asfalt eller annat material som kan medföra nedsmutsning, halka eller trafiksäkerhetsrisker.

Med vinterväghållning avses snöröjning och halkbekämpning. Gräventreprenören ansvarar för att erforderliga åtgärder vidtas så att trafiksäkerhet och framkomlighet upprätthålls för såväl fordonstrafik som gång- och cykeltrafik inom arbetsområdet och dess närhet.

9 Återställning, kontroll och garanti

9.1 Särskilda överenskommelser vid större projekt

Vid större samordnade projekt, ombyggnationer eller exploateringar som omfattar flera gator eller större sammanhängande områden kan Degerfors kommun träffa särskild överenskommelse med byggherre eller projektansvarig.

En sådan överenskommelse kan innebära avsteg från denna grävanvisning, exempelvis avseende ansvar för återställning, utförande, omfattning eller tidplan. I dessa fall kan det beslutas att hela eller delar av återställningen utförs inom ramen för projektet i stället för enligt ordinarie process.

Samtliga avsteg från grävanvisningen ska regleras genom särskilt avtal och dokumenteras skriftligen.

9.2 Principer för återställning av asfaltsbeläggning

Allt beläggningsarbete ska utföras med minsta möjliga antal skarvar. Asfaltskanter ska skäras raka och utföras i kvadratisk eller rektangulär form. Skärning ska som huvudregel ske minst 50 cm utanför schaktkant och följa gatans huvudlinje.

Skärning av asfaltskanter ska utföras så att en jämn och tät anslutning mot omkringliggande beläggning erhålls samt så att lös, sprucken eller skadad asfalt avlägsnas. Om asfalt läggs i flera lager ska kanten fräsas och skarvar förskjutas minst 15 cm mellan lagren.

Vid återställning i körbana ska hela körfältets bredd återställas, om inte återställning enligt ovanstående principer kan utföras utanför hjulspår i vägrenen. Efter grävning i gång- och cykelbanor ska hela beläggningens bredd återställas.

Principerna ovan illustreras genom exempel i **Principskisser för återställning**, se **bilaga 1.**

9.3 Ansvar och utförande

Gräventreprenören ansvarar för återfyllning och uppbyggnad av vägkropp till och med bärlager samt för den provisoriska återställningen av schakten.

Ansvaret innebär att schakten och den provisoriska återställningen ska hållas i ett trafiksäkert och funktionellt skick till dess att kommunen övertar ansvaret.

Kommunens övertagande av ansvar sker efter att färdiganmälan inkommit och godkänts av kommunen samt tidigast 30 dagar efter mottagen färdiganmälan, under förutsättning att inga brister eller anmärkningar föreligger.

Om färdiganmälan inkommit efter den 31 oktober kvarstår gräventreprenörens ansvar för schakten och den provisoriska återställningen till dess att slutlig återställning har utförts och godkänts av kommunen, dock längst till och med den 1 april, om inte annat särskilt avtalats.

I ansvaret ingår bland annat att potthål, sättningar och andra skador inte uppkommer samt att erforderliga justeringar och underhållsåtgärder utförs vid behov.

Återställning av asfalt, plattor, gatsten, marksten och kantsten utförs normalt av entreprenör som utses av Serviceförvaltningen, om inte annat anges i grävtillståndet eller särskilt överenskommits.

Återställningsarbeten ska utföras i enlighet med senast gällande AMA Anläggning samt i överensstämmelse med befintlig utformning.

Grönytor ska återställas till befintligt skick. Växtbädd och ytskikt ska utföras i enlighet med befintlig uppbyggnad och tillämpliga krav enligt AMA Anläggning. För gräsytor ska växtbäddens tjocklek vara minst 200 mm, om inte annat följer av befintlig konstruktion.

Entreprenören ansvarar för etablering och skötsel av återställda ytor till dess att godkänt resultat uppnåtts.

När arbetet är färdigställt ska färdiganmälan omgående göras till kommunen i enlighet med kommunens anvisningar.

Kommunen har rätt att utföra kontroller och besiktningar under och efter arbetet. Garantitiden är 5 år för asfalt och hårdgjorda ytor samt 2 år för grönytor, om inte annat anges i tillståndet.

10 Sanktioner

Vid arbete som utförs i strid med denna grävanvisning, beviljat tillstånd eller godkänd TA-plan har kommunen rätt att stoppa arbetet, kräva rättelse samt låta utföra åtgärder på sökandens bekostnad i enlighet med gällande taxa.

Allvarliga eller upprepade överträdelser kan leda till att framtida grävtillstånd nekas.

11 Kontakt

Degerfors kommun – Serviceförvaltningen

Telefon: 0586-481 00

E-post: serviceforvaltningen@degerfors.se

Webb: www.degerfors.se

För frågor om trafik, TA-planer och trafikföreskrifter kontakta kommunens trafikingenjör.

12 Referenser

Dessa grävanvisningar utgör Degerfors kommuns styrande dokument för arbeten i kommunal gatumiljö och kompletterar gällande lagstiftning samt kommunala beslut.

Följande lagar och styrande dokument har beaktats vid framtagandet av dessa grävanvisningar:

Trafikförordningen (1998:1276). Svensk författningssamling.

Ordningslagen (1993:1617). Svensk författningssamling.

Arbetsmiljölagen (1977:1160). Svensk författningssamling.

Byggtjänst. AMA Anläggning, senaste gällande utgåva.

Degerfors kommun. Taxa för handläggning av grävtillstånd och trafikanordningsplaner.

Degerfors kommun. Allmänna lokala ordningsföreskrifter.

13 Bilagor

Bilaga 1 Principskisser för återställning

Principskisserna nedan är illustrativa exempel som visar tillämpning av Degerfors kommuns principer för återställning av asfaltsbeläggning enligt kapitel 7.1 i grävanvisningen. Skisserna är ej skalenliga och ska användas som vägledning. Vid avvikelse mellan principskiss och text i grävanvisningen gäller grävanvisningens krav.

Exempel 1 – Större lagning av körbana

Återställning omfattar hela körbanans bredd. Skarvar ska utföras raka och vinkelräta mot färdriktningen. Skärning av asfalt ska ske minst 50 cm utanför schaktkant.

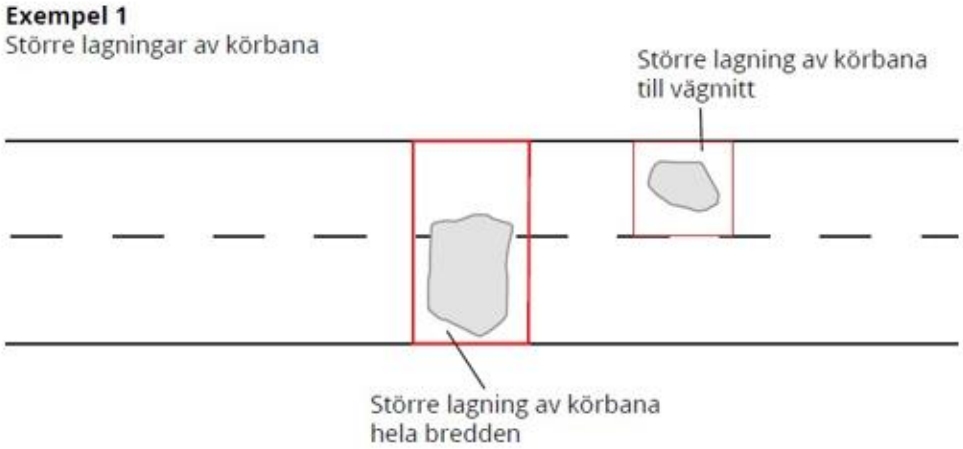

Exempel 2 – Mindre lagning av körbana

Lagning kan utföras utanför hjulspår i vägren om återställning enligt kommunens principer medger detta. Minsta möjliga antal skarvar ska eftersträvas.

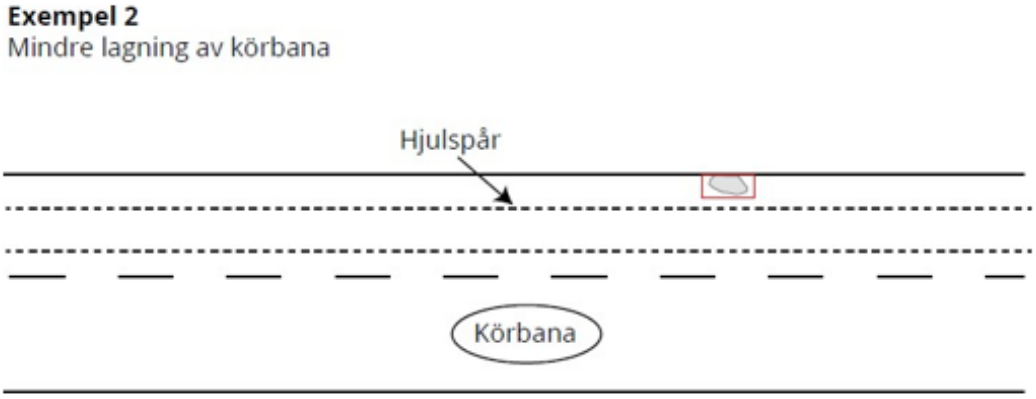

Exempel 3 – Mindre lagning av gång- och cykelbana / motveck
Efter grävning i gång- och cykelbana eller motveck ska hela beläggningens bredd återställas för att säkerställa jämnhet, trafiksäkerhet och långsiktig hållbarhet.

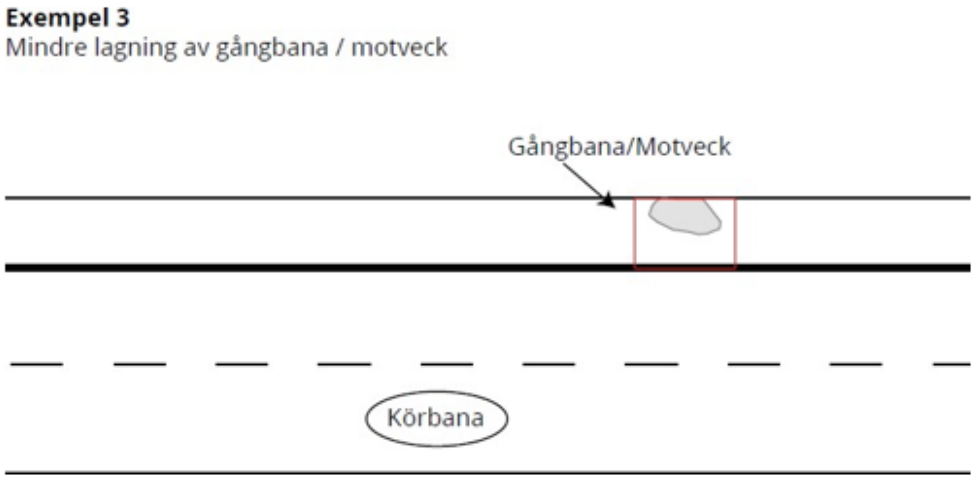

Exempel 4 – Större lagning av gångbana/motveck med intrång i körbana
Återställning ska omfatta hela gångbanans eller motveckets bredd samt erforderlig del av körbanan för att uppnå raka snitt, god anslutning och hållbar konstruktion.

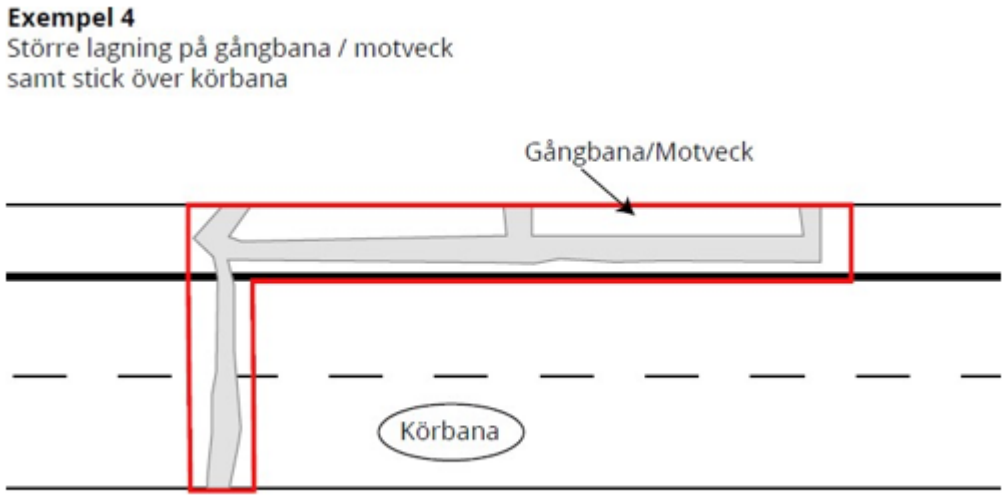

Exempel 5 – Tvärgående schakter i körbana

Vid tvärgående schakter i körbana där avståndet mellan två schakter är 10 meter eller mindre ska hela ytan mellan schakterna återställas med ny beläggning. Syftet är att minska risken för framtida sättningar, sprickbildning och ojämnheter i körbanan.

Principen gäller oavsett om schakterna utförs samtidigt eller vid olika tillfällen, förutsatt att avståndet mellan dem understiger eller motsvarar 10 meter.

Exempel 5

Större lagning på körbana med tvärgående schakter

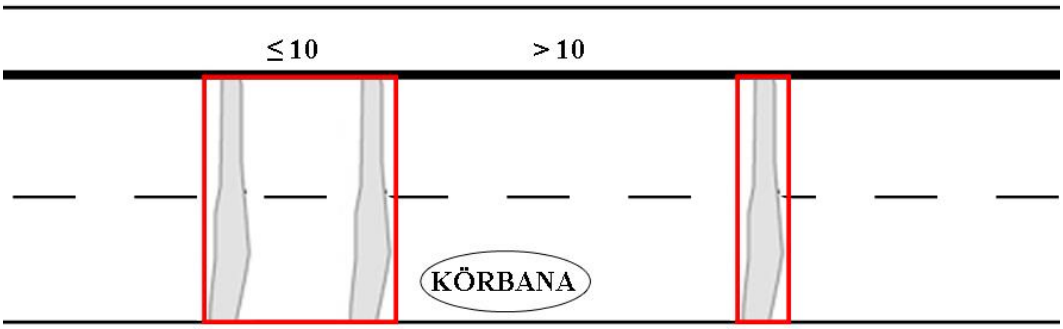

Bilaga 2 – Checklista för grävarbeten på kommunal mark

Checklistan är avsedd som stöd för sökande och entreprenörer inför, under och efter grävarbeten på kommunal allmän platsmark i Degerfors kommun. Checklistan ersätter inte gällande grävanvisning eller villkor i beviljat grävtillstånd utan ska användas som ett hjälpmedel för att säkerställa att samtliga moment har beaktats.

A. Före arbetets start

☐ Grävtillstånd är ansökt om och **beviljat** av Degerfors kommun (undantag endast för akuta arbeten).

☐ Eventuella **övriga tillstånd** är inhämtade (exempelvis Polismyndigheten för upplag, bodar, containrar med mera).

☐ Ledningsanvisning är utförd via **Ledningskollen.se** och samtliga svar har mottagits.

☐ Kontakt har tagits med **Degerfors kommuns VA-enhet** för kontroll av VA-ledningars placering.

☐ Arbetsområdet är inventerat och **befintligt skick dokumenterat** med foto/film.

☐ Trafikanordningsplan (TA-plan) är upprättad och **godkänd** av kommunen.

☐ Behov av tillfällig lokal trafikföreskrift är identifierat och hanterat.

☐ Berörd **allmänhet och särskilt berörda verksamheter** har informerats i rimlig tid.

☐ Arbetsmiljöplan och riskbedömningar är upprättade.

☐ Säkerställ att all personal har giltig **utbildning inom Arbete på väg**.

B. Under arbetets gång

☐ Arbete bedrivs inom **godkänt arbetsområde** och enligt beviljat grävtillstånd.

☐ Godkänd TA-plan följs och utmärkning kontrolleras regelbundet.

☐ Särskild hänsyn tas till **oskyddade trafikanter** och framkomlighet.

☐ Renhållning sker löpande – spill av jord, grus, lera och asfalt tas bort.

☐ Vinterväghållning (snöröjning och halkbekämpning) utförs vid behov.

☐ Buller och störningar begränsas enligt gällande riktlinjer.

☐ Installationer, träd och vegetation skyddas.

☐ Uppgrävda massor hanteras korrekt och tjälade massor används inte vid återfyllnad.

☐ Provisorisk beläggning utförs vid behov, särskilt under vinterperiod.

C. Återställning

☐ Återfyllning och packning utförs enligt AMA Anläggning.

☐ Nytt bärlager är korrekt uppbyggt inför beläggningsarbete.

☐ Asfaltsåterställning utförs enligt principerna i grävanvisningen och **Principskiss återställning**.

☐ Hela körfältets bredd respektive gång- och cykelbanans bredd återställs där så krävs.

☐ Befintligt material (kantsten, plattor med mera) återanvänds och återställs korrekt.

☐ Grönytor återställs och etablering säkerställs.

D. Efter avslutat arbete

☐ **Färdiganmälan** är inlämnad till kommunen.

☐ Arbetsområdet är städat och samtliga trafikanordningar är borttagna eller återställda.

☐ Eventuell informationsskylt är borttagen.

☐ Dokumentation över utfört arbete finns tillgänglig vid behov.

☐ Kännedom finns om gällande **garantitider** och ansvar under garantitiden.

Checklistan kan användas som egenkontroll och kan på begäran komma att efterfrågas av Degerfors kommun i samband med tillsyn eller uppföljning.